Nr. 58. Sibiiu, Sâmbătă 21 Maiu (2 Iunie) 1883. *Anul XXXI*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru Sibiiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarchie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru străinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47
Corespondenţele sûnt a se adresa la:
Redacţiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 43.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se inapoiază.

INSERŢIUNILE

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru de-care publicare.

Nr. 2110 Scol.

Circulariu

cătră toate oficiele protopresbiterali din archidiecesă ca inspectorate tractuali de scoale.

Terminul pentru depunerea esamenelor de cualificaţiune învĕţătoresci se defige în anul acesta pe *30 Iuniu* şi ḑilele următoare st. v.

Cererile pentru admitere sûnt a se aşterne prin concernintele oficii protopresbiterale şi au se între aici până la *14 Iuniu*, fiind instruite în sensul §-lui 3. al regulamentului sinodal din 1873 cu atestate de botez, de moralitate, de studiile făcute şi despre pracsă învĕţătorească (serviţiu) de cel puţin un an. Pre lângă aceste fie-care aspirant are a aclude cererei de admitere o scurtă descriere a vieţii sale compusă şi scrisă de el însuşi, din care sĕ fie evidente fasele mai însemnate ale vieţii sale; în special dacă între terminarea antestudiilor şi întrarea în preparandiă, sau între absolvarea preparandiei şi întrarea în serviţiu activ învĕţătoresc a trecut unul sau mai mulţi ani: unde şi cum a petrecut aspirantul acest timp? dacă în decursul serviţiului activ s'a întêmplat vre-o întrerumpere sau strămutare în altă comună, din ce causă a urmat aceasta? unde şi cum a petrecut timpul intercalar? Dacă aspirantul aparţine armatei, e de a se arĕta: în ce an s'a asentat, în care regiment sau batalion de miliţiani (honvéd) e înrolat şi în ce charge (rang); când şi cât timp a fost în serviţiu activ militar? Această descriere a vieţei protopresbiterul are a o censura ţinênd cu deosebire în vedere prescriptele §-lui 4 din mai suscitatul regulament; ear la casul, dacă faţă cu aspirantul ar avè loc vre-una din escepţiunile acolo înşirate, va notifica aceasta consistoriului; la din contră va provedè actul numai cu visa sa.

În special se înseamnă, că cererei de admitere la depunerea esamenului e de a se aclude tacsa de 10 fl. prescrisă în §. 125 al statutului organic, eventual a se documenta cu acte demne de credinţă absoluta sĕrăcie a suplicantelui. Fără de aceste nu se va mai admite nimeni la depunerea esamenului (§. 3 regul. cit.)

Ce privesce materialul pentru esamenul de cualificaţiune se înseamnă, că partea teoretică va cuprinde toate objectele prescrise şi obligate pentru scoalele populare elementari, subînţelegêndu-se şi limba maghiară. Partea practică se va estindè asupra metodicei din diferitele objecte de învĕţămênt şi asupra agendelor administrative, ce are a le provedè învĕţătoriul la scoala populară în sensul prescriptelor normativului scolar din 1882 (matricule scolare, cataloage, lista de absenţii, rapoarte ş. a.).

Se înseamnă şi cu aceasta ocasiune spre strictă conformare a tuturor, pe cari îi privesce, că învĕţători fără de esamen de cualificaţiune (învĕţătoresc) nu se pot admite la nouĕ alegeri. Aceia, cari ca atari ocupă posturi învĕţătoresci, dacă dela prima lor aplicare au trecut doi (sau mai mulţi) ani, sûnt datori sub urmarea delăturărei din funcţiune a depune prescrisul esamen, eventual a legitima împedecarea prin acte demne de credinţă.

Conform acestora tit. Dta pre lângă intimarea unui esemplariu al acestui cercelariu vei îndruma în special pe fie-care învĕţătoriu fără de esamen de cualificaţiune din acel tract sĕ se supună negreşit în anul acesta esamenului, prescris de legile din vigoare, ear despre aceia, cari din ori ce causă nu se vor conforma, vei relaţiona aici până la 15 August a. c. arătând şi causa eventualei împedecări.

Din şedinţa consistoriului archidiecesan, ţinută în Sibiiu, la 17 Maiu, 1883.

Miron Romanul m. p.,
archiepiscop.

Revista politică.

Sibiiu, în 20 Maiu

Eveniment mai remarcabil ni s'ar părè, înlăuntrul monarchiei, lupta electorală din Galiţia. La ordinea ḑilei sûnt acolo alegerile la dieta provincială. Sûnt mai multe momente, care ar îndemna pe ori cine la credinţa că poporaţiunile de a acolo, polonii şi rutenii, vor da la o parte toate diferenţele din trecut şi vor alege frăţesce pentru scopul care privesce de o potrivă pe unii şi pe alţii, binele patriei. Polonii însĕ sûnt ca şi maghiarii nostri. Trăesc numai pentru ei şi pretind ca şi ceealaltă lume întreagă earăşi sĕ trăiască tot numai pentru ei. Guvernul lui Taaffe, de altă parte, sau este impotent, sau nu este sincer faţă cu naţionalităţile....; pentru că rutenii sûnt în Galiţia striviţi la părete ca şi românii din Ungaria şi Transilvania. Dieta galiţiană va fi mai fără ruteni sau dacă vor urma rutenii politica de abstinenţă, va fi fără ruteni. Prin aceasta însĕ cele trei milioane de ruteni nu se şterg de pe lume şi nici dragostea între cele douĕ naţionalităţi nu va cresce. Din contră ve leităţile şovinistice a le polonilor, care pe lângă apăsarea rutenilor, se mai ocupă şi cu ideea de a restaura Polonia, pot devenì fatale pentru pacea monarchiei.

Francezii ocupaţi în Africa (Madagascar) şi în Asia (Annam) e probabil că se vor încăiera şi cu China, dacă nu şi cu Englitera. În parocsismul acesta, nu e mirare, dacă se află fantasti, cari vĕd o împărţire, de şi nu de tot, eventuală a Franciei între Italia, Spania, Belgiu, Englitera, Elveţia şi Germania. „Figaro" din Paris spune că Bismarck are deja planul de împărţire gata.

Festivităţile încoronărei din Petersburg au trebuit sĕ se întrerupă. În masele poporului adunat s'au arătat tumulte de un caracter foarte serios. Cerchezi şi infanterie au trebuit sĕ întrevină spre a face linisce.

Desbaterea asupra projectului de lege pentru scoalele secundare în casa magnaţilor.

(Urmare.)

Baronul Emil Pongracz: Nu curênd se va prezenta earăşi în casa aceasta spre desbatere un project de lege atât de interesant şi de însemnat, precum e cel de faţă, care tractează „despre scoalele medii şi despre cualificaţiunea profesorilor din scoalele acestea". Asupra acestui obiect s'a vorbit material de ajuns pentru o bibliotecă întreagă. Desbateri interesante asupra acestui object au făcut rotunda în ḑiarele din patrie şi strĕinătate. E cu greu a se mai ḑice ceva nou asupra lui. (Sĕ auḑim!)

Nu mĕ măgulesc a spune ceva nou. Vorbirea mea o voiu motiva cu însemnătatea obiectului. După părerea mea e de dorit, ba chiar necesar ca sĕ se accentueze scopul projectului acestuia cât de des şi din cât de multe părţi. E necesar sĕ protestăm contra acuselor nejuste, cari s'au ridicat în legătură cu acest project, nu numai asupra guvernului, ci asupra naţiunei maghiare întregi. (Sĕ auḑim).

E constatat, că organisaţiunea scoalelor medii e una din întrebările mai urgente, cari aşteaptă a fi deslegate pe terenul învĕţămêntului. In scoalele medii domnesce disordine atât în privinţa conducerei, administraţiunei, planului de învĕţămênt şi a limbei de propunere, cât şi în privinţa cualificaţiunei puterilor didactice. Disordinea aceasta stă în oposiţie cu interesele cele mai vitale ale statului şi nu face nici decât onoare referinţelor noastre culturale.

Scoalele secundare, pe cari le frecuentează 38,000 scolari, formează în patria noastră un factor cultural însemnat. Din acestea ese masa inteligenţei, care

FOIŢA.

Cristian Waldo

sau

CĂILE NOROCULUI.

Roman de George Sand.

(Tradus de E. B.)

(Urmare).

„Piemontezul rĕutăcios a născocit o infamie mare spre a se resbuna. El rĕsturnà într'adins douĕ sau trei piese slabe, din etagiul sĕu, şi făcea mare sfară spre a chema poliţiştii, cari circulau printre lume. După ce a reuşit a atrage poliţia, el a pretins, că eu am aţiţat populaţia în contra lui, că el fu impins, spre marele detriment a marfei sale fragile, că el este om de omenie, care-şi plăteşte patentul sĕu, şi este bine cunoscut în ţeară, pre când eu, nu sûnt decât un vagabund fără mijloace şi poate şi ceva mai mult, cine scie; poate sûnt chiar hidosul ucigaş al cardinalului. În modul acesta se istorisea deja evenimentul întêmplat în Neapole, şi eu fui recomandat astfel atenţiei publice şi agenţilor poliţiei. Poporul ţinè cu mine; mulţi afirmau nevinovăţia mea şi a lor proprie. Nimenea n'a rĕsturnat, ba nici n'a atins stalagiul Piemontezului. Grupa din giurul meu, resistă gardelor şi se deschise, spre a mĕ lăsa sĕ fug.

„Dară între oamenii cei bravi, erau şi ticăloşi sau poltroni, cari au arătat cu degetul după mine, fără a ḑice un cuvênt în momentul, când am dat repede în o stradă mică şi strimtă. Poliţiştii mĕ urmăreau; era ceva distanţă între mine şi persecutorii mei, dară eu nu cunosceam localitatea, şi în loc de a scăpa la câmp, am dat în altă piaţă mică, în mijlocul căreia o baracă de marionete cuprindea atenţia unui public numĕros. Abea mĕ eram furişat în mulţime, şi am şi zărit poliţiştii, căutând în toate părţile, cu priviri scrutătoare. Eu mĕ făcusem cât puteam de mic şi'mi dam aerul, de mare interes, pentru aventurile lui Policinello, ca sĕ nu atrag atenţia vecinilor mei. De odată îmi venì o idee minunată. Cunoscênd bine pericolul, în care aflam, eu m'am înbulzit tot mai înainte prin mulţimea compactă şi trândavă, care şi poliţiştii se sileau a o străbate. Ajuns aşa până la baracă, mĕ plec tot mai mult, deodată mĕ furişez sub acoperişul de pânză, ca o vulpe într'o gaură, şi mĕ aflu sgărcit, între picioarele „operantelui" sau „recitantelui" adecă a omului, care face marionetele sĕ se misce şi sĕ vorbească.

„— Scii, domnule Goefle, ce este un teatru de marionete?

— Cum sĕ nu? Am vĕḑut deunăḑi în Stockholm teatrul lui Cristian Waldo.

— L'ai vĕḑut... pe din afară?

— Da; însĕ îmi pot închipui şi interiorul, deşi mi s'a părut foarte complicat.

— Acela este un teatru pentru doi operanţi sau patru mâni, adecă patru persoane pe scenă: el permite personal destul de numĕros de burattini.

— Ce însemnează burattini?

— Este o marionetă clasică, primitivă şi din cele mai bune. Dară nu este fantoccio*) din toate piesele, acăţată cu aţă de tăvan, care merge fără a atinge pământul şi face o larmă ridiculă şi nepotrivită. Firea aceasta mai cu minte şi mai completă a marionetei articulate, stă în legătură cu perfecţionarea mecanicei şi o face aptă a imita gestele în destul de adevĕrat indestul de graţios şi pozele: fireşte, a imita complet natura, nu se poate, cu ori şi ce mijloace perfecţionate: însĕ, cercetând chestia, eu m'am întrebat, care este scopul unui teatru de automaţi, şi ce folos poate trage arta din tr'ênsul. Întru cât faci automaţii mai mari şi mai semeni oamenilor, cu atâta mai mult este jocul acestor actori falsi, ceva trist şi chiar ceva înfricoşat. Nu creḑi şi Dta aşa?

— De sigur; însĕ aceasta este o abatere ce mĕ interesează mai puţin decât continuarea istoriei Dtale,

— Pardon, pardon domnule Goefle abaterea aceasta este de lipsă. Eu ating o fază destul de bisară a

*) păpuşa N. trad.

www.digibuc.ro

în urma culturei şi posiţiei sale sociale e chemată a esercita asupra afacerilor statului şi ale naţiunei o influenţă deciḑĕtoare. Interesele vitale ale statului cer dela inteligenţa ţĕrei cultură corespunḑĕtoare recerinţelor timpului şi spirit patriotic. (Aşa e!) Statul deci n'are numai dreptul, ci chiar şi datorinţa: de aşi asigura ţinta aceasta. (Aşa e!

Oare corespund scoalele noastre medii scopului acestuia şi recerinţelor acestora? Voind a fi sinceri trebue sĕ respundem, că „nu corespund". Raportul de motivare ministerial ne dovedesce că se află gimnasii cu 6 clase cu 3—4 profesori, apoi cu patru clase cu 1—2 profesori ordinari. Sûnt gimnasii fără vre-un profesor diplomat, altele earăşi cu localităţi şi împărţiri sub toată critica. Acestea sûnt asilurile nesciinţei şi ale relei discipline. Şi totuşi au drept, de a estrada testimonii valide!

Intre cei 2424 profesori se află de aceia, cari n'au diplomă; dintre aceştia sunt aplicaţi 807, astfel partea cea mai mare, la scoalele confesionale. Avem scoale, la cari aleargă scolarii din toate părţile cu gloată, spre depunerea esamenului de maturitate. Fie-care scie, că acolo se capĕtă testimoniile de maturitate eftin. În modul acesta se inundă societatea cu indiviḑi, cu formalităţile culturale, dar cu pregătire foarte primitivă. În modul acesta cresce pe ḑi ce merge proletariatul intelectual şi numĕrul esistinţelor problematice. Prin aceasta se provoacă o calamitate socială împreunată cu mari scăderi pentru viaţa noastră politică.

Avem, durere, şi scoale de acelea, în cari sĕ cresce tinerimea într'o direcţiune ostilă statului (adevĕrat!). Limba maghiară se escomunica în patrie asemenea unei limbi barbare. Scolarii se nutresc cu veninul grandomaniei naţionalistice în loc de a se inspiră de iubirea cătră patrie (ilaritate). Se cresc cetăţeni pentru statele strĕine, cari vor a se ridica a contul Ungariei. E bine oare statul sĕ stea faţă cu astfel de întêmplări cu mânile în sîn?

Statul, după starea de aḑi, ce domnesce pe terenul învĕţămêntului, nu-'şi poate validita influenţa sa îndreptăţită asupra scoalelor medii. Starea aceasta nu se mai poate suferì şi e de lipsă deci, a se primì projectul de faţă. (Aprobare.)

Sûnt scoale, în cari se pune foarte puţin pond pe învĕţămêntul moral şi religios. Aceasta se primesce ca object secundar. De altă parte se propagă ipotese filosofice de un preţ dubios, precum şi principii materialistice şi sceptice şi teorii nedemonstrate de pe terenul sciinţelor naturale.

Adevĕrurile eterne nu se tem de progresul sciinţei. (Aşa e!) şi nu contraḑic cu aceasta. Sciinţa aceea însĕ, care stă în oposiţiune cu religiunea, nu propagă adevĕrul. Nimenea n'a fost în stare până acum aşi însuşì cultura fără de religiositate, căci religiunea şi religiositatea formează basa sciinţei. N'a esistat nici când ordine socială fără moralitate şi nici va esista! (Adevĕrat!) Sûnt adevĕrate cuvintele poetului german: „Sigura basă a unei ţĕri e moralitatea, dispărênd aceasta decade Roma chiar şi se pleacă în jugul sclăviei." (Aprobare.)

Cunosc tineri moderni de 17—18 ani, cari n'au cetit nici când învĕţătura morală. In logică şi în matematică încă sûnt foarte slabi — cu acestea nu se prea încurcă de altcum generaţiunea nouă — (Ilaritate). Din potrivă ei cunosc piesele teatrale franceze pline de frivolităţi şi sciu de rost infalibilele dogme ale lui Haeckel şi Darwin. Cărţile cari tractează despre astfel de dogme, le primesc dela profesorii lor. În zadar se propagă cu atâta sirguinţă înţelepciunea aceasta, căci a avè de străbun o maimuţă, onoarea aceasta nu şi o doresce fiecare! Cui i place confesiunea aceasta primească-o, nu voiu a strica gustul nimerui. (Ilaritate). La o atare educaţiune şi sciinţă se potrivesce ḑicala vechie romană: *„Qui proficit in litteris et deficit in moribus, plus deficit quam proficit"* (Aşa e!)

Cu projectul acesta de lege îşi continuă guvernul opera cea mare de reformă, începută înainte cu un deceniu cu organisaţiunea basei şi a stratului de jos al învĕţămêntului. (Aşa e!) Cu projectul acesta şi-a împlinit datorinţa faţă cu naţionalităţile. Naţionalităţile, precum se scie, insistă de câţi-va ani încoace sĕ le dăm ocasiune spre a învĕţa din fundament limba maghiară. Din toate părţile resună dorinţa spre învĕţarea limbei legale a statului. Ocasiunea e dată. Sûntem în drept a crede că le a fost sinceră dorinţa şi insistenţa, căci acum, după ce guvernul nostru li-a împlinit dorinţa veche prin projectul de faţă, se strigă din toate părţile: „Restigniţi-l."

Nu voiu sĕ me estind asupra atacurilor îndreptate de confesiunile protestante contra acestui project. Netemeinicia acelora o dovedesce cunoscutul fapt, că projectul de faţă e resultatul compromisului statorit cu diferitele biserici şi susţine ca atare autonomia până la estrem, într'u cât o primit interesele cele mai însemnate ale statului. Projectul atâta e de tolerant faţă cu autonomia, încât amicii învĕţămêntului de stat privesc cu nedumerire spre timpul, când va devenì lege. Projectul nu alterează sfera de drept a nimerui.

Confesiunilor, partidelor şi naţionalităţilor li se lasă dreptul şi li se dă ocasiunea de a face bine şi de a înainta prosperarea ţĕrei. (Adevĕrat!) Statului încă i se oferă ocasiunea, de a putè controla activitatea acelora, cari instruează, cresc şi conduc generaţiunea cea nouă.

Trec la atacul cel mai însemnat, care a aruncat mari, valuri. Se ḑice că projectul jignesce esistenţa naţionalităţilor. Nu mĕ ocup bucuros cu cestiuni naţionalistice, aceasta o recunosc. Doresc însĕ, ca sincer amic al naţionalităţilor, ca întrebări de soiul acesta sĕ ocure cât mai rar.

Firesce, dacă ele ne aruncă mănuşa, apoi noi sûntem necesitaţi a o primì. (Aşa e!

Românii din Transilvania *(a királyhágon túl)* au înscenat contra projectului demonstraţiuni prin biserici; escesele lor n'au trecut însĕ graniţele imperiului.

Dară marea şi eroica naţiune săsească, care se urcă cu mueri şi copii cu tot, summa summarum la 200,000 dărabe, ne-a declarat resboiul direct, a zângănit cu sabia sub stindardul „Schulverein-"ului, a suflat în trâmbiţă şi ameninţă mâna de oameni — poporaţiunea de 15 milioane — din Ungaria cu distrugere. (Ilaritate).

Naţiunea eroică, precum se scie s'a plâns în continu încă de mult nu numai aici acasă, dar şi în faţa marei Germanie, că noi apăsăm naţionalitatea germană.

Aserţiunea aceasta e neadevĕrată. Germanii din diferitele părţi ale ţĕrei şi-au păstrat până în ḑiua de aḑi naţionalitatea, limba şi datinile. Nici un german din întreg imperiul nu se plânge asupra apăsărei nici cel din Sepuş, nici cel din Torontal şi nici cel din Timişoara. Raportul amical dintre elementul maghiar şi german şi armonia cea bună dovedesce că nu sûnt apăsaţi. (Aşa e!)

In multe comitate din ţeară sûnt sate germane, cari au rĕmas germane şi au stat cu toate acestea cu noi şi la bucurie şi la nevoie. Germanii din locurile acestea au fost în totdeauna fii credincioşi ai patriei (Aşa e!), au făcut serviţii fidele statului, culturei şi libertăţii şi au apărat în totdeauna drepturile statului maghiar într'un mod, precum se cuvine unui bun patriot. (Aşa e!) Şi în timpul din urmă — pe când perfidele agitaţiuni ale oamenilor eroici dela „Schulverein" luaseră dimensiuni tot mai mari, pecând aceştia lucrară din resputeri la subminarea simpatiilor, pe cari le-am intimpinat noi maghiarii în Germania şi în timpul din urmă, ḑic, au respins cu curagiu şi într'un mod plin de demnitate patriotică gravaminele nemotivate, că noi am tinde la apăsarea naţionalităţilor.

De acì se vede, că noi n'am dorì alta, decât singură nimicirea naţionalităţei săsesci.

Ce chemare are projectul după părerea lor? Le citez propriele cuvinte. „El ameninţă cultura ţĕrei săsesci cu nimicire, (Ilaritate), el nimicesce din rădĕcină instrucţiunea germană, el rumpe toate legăturile de comunitate dintre sasi şi ţeara-mamă, el sapă pentru toate timpurile un abiz neţĕrmurit între naţiunea maghiară şi germană!

Aceasta rĕsună atât de „a necioplit" atât de barbar încât sĕ mră omul: de unde a putut culege bunul nostru ministru de culte, astfel de lucruri înfiorătoare? (Ilaritate.)

Voind a fi drepţi, trebue sĕ mărturisim, că projectul acesta preste tot nu e necioplit, nici îndrăsneţ şi nici categoric, din contră e blând şi nevinovat ca un porumb.(?) Prin multele emendări şi-a perdut ascuţişul, e modest şi nepretenţios; apoi şi numai în forma aceasta e necesar pentru instrucţiunea publică din întreaga ţeară, ca mijloc paliativ contra a tot felul de inimici interni şi de decreşcenţe.

Foaia „Weser Zeitung," ce apare în Bremen, scrie la şoptirile marei naţiuni săsesci astfel: „În Ungaria s'au întêmplat şi până acum multe lucruri miraculoase contra germanismului, aceea ce plănuesce însă noul project de lege e ne mai auḑit. (Ilaritate.) Până când va mai suferì Germania sĕ se poarte resboiul de nimicire contra sângelui sĕu propriu!"

Foaia „Berliner Tageblatt", desvoltând tema, ḑice: „O parte mare a germanilor din Cislaitania abia aşteaptă ḑiua, în care armata mare germână sĕ între iarăşi în Boemia şi Moravia, pe un timp mai îndelungat ca la anul 1866." (Mişcare.)

Adunarea „Schulverein-ului" din Berlin, protestând contra projectului de lege pentru scoalele secundare din Ungaria, a declarat acestea: „Ţeara-mamă germană, voind a trăì în amiciţie cu monarchia austro-ungară, se vede necesitată a-şi ridica tot mai tare vocea, care, nefiind ascultată, poate devenì primeḑioasă şi pentru naţiuni mai puternice."

Învĕţaţi germâni cu renume european au fost seduşi de agitatorii sasi neruşinaţi şi fără consciinţă. (Adevĕrat!)

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Roman".

Hic niger est, hunc tu
Romane caveto
Horatius.

Zarand în 14 Maiu 1883. Domnule Redactor! Am stat mult pe cugete, oare sĕ ies în publicitate cu lucrurile, ce se petrec pre aici de vre-o 5—6 sĕptĕmâni? În urmă vĕḑênd, până unde merge lucrul în pretura Baiei de Criş şi a Bradului, am venit la convingerea că: tăcerea mai departe faţă cu publicul român ar fi o laşitate.

Nu era destul sêrmanului popor român, din aceste douĕ preturi sĕrăcia lui, nu i-a fost de ajuns că esecutorul de dare i-a răpit şi bătut în dobă până şi perina de pre pat; mai lipsia numai denunciantii, cari sĕ facă din acest popor şi agitatori revoltanţi.

Durerea ori-cărui român binesimţitor, din aceste douĕ preture este la culme. Denunciantii mârşavi, şi-au îndreptat deja atacul şi asupra gimnasiului din Brad — din chiar senin. —

Las că poporul din acest ţinut este mai asuprit ca în timpul absoltismului; scia însĕ că libertatea personală nu e violată. Astăḑi însĕ numai sûntem siguri nici de libertatea personală. În fie-care minut sûntem pregătiţi a urma gendarmului, care ne va conduce la puşcăriă. Este de ajuns că denunciantii sĕ facă arătare. Şi ce e mai mult între denunciantii de până aici sûnt şi români! Şi încă chiar şi preoţi?!

Dar sĕ mergem la fapte.

Îndată după adunarea dela Deva, ţinută în 10 Martie, petru bărbaţi din comuna Vaca, pretura Baiei de Criş, merg la mărturie (la tĕrg) la Baia de Criş. După ce 'şi tĕrguiră numiţii oameni, în frunte cu economul Brana, se abat la un birt, şi aici între pocale unul în glumă a ḑis: „acum sciu că vin Muscanii". Un străin denunciant face arĕtare, şi numiţii patru indiviḑi au fost escortaţi în arest. Începe cercetare riguroasă. A doua ḑi fură puşi pe picior libĕr, după ce judele investigator a vĕḑut că nu este nici o legătură între cei 4 arestaţi, şi între Muscanii, de cari se tem atâta Maghiarii. Sermanii oameni vorbiră — fiind postul mare — că vor sosì Muscanii, un fel de pesci. Văcenii sûnt cunoscuţi că la alegerea de deputat dietal în 1881, cu jude cu tot, au fost pentru deputatul naţional Borlea, de acì şi sûnt rĕu vĕḑuţi de puternicii ḑilei. Aici denunciantul a fost ungur.

În comuna Zdrapţi, pretura Bradului, oamenii nefiind mulţămiţi cu primariul impus de pretore, şi susţinut de notar, iau un copil de scoală, umblă din casă în casă, ca sĕ se scrie cel ce voesce a face petiţiune la vice-comitele, pentru delăturarea judelui comunal.

S'au scris vre-o 70 inşi — precum se vorbesce. —

Într'u aceea bunul paroch din Zdrapţi, şi totodată învĕţător, recunoscut de negligent în officiu în tot Zarandul; şi afară de aceste renumit din

---

esistenţei mele şi am sĕ-ţi demonstrez superioritatea lui Burattino; aceasta representaţie elementară a artistului comic nu este — o sĕ ţi-o probez — nici maşina, nici marotă, nici păpuşă; este o fiinţă.

— A! În adevĕr, o fiinţă? ḑise dl Goefle uitându-se cu uimire la convorbitorul sĕu şi întrebându-se, dacă acesta nu sufere doară de un acces de nebunie.

— Da, o fiinţă! Eu o susţin, replică Cristiano cu foc; cu atâta mai mult este o fiinţă, încât trupul sĕu nu esistă; Burattino n'are nici resoare nici aţe, nici virteje: el este un cap şi nimic mai mult; un cap espresiv, inteligent, în care . . . stăi!

Cristiano se duse sub trepte şi deschise o ladă, din care scoase o figură mică de lemn, garnisată cu petece, şi o aruncă de pămênt, o ridică, o făcu sĕ sară în aer şi o prinse iarăşi a mână.

— Ei, ḑise el, eacă; Dta veḑi un petec o bandă, ce ţi se pare aproape în patru colţuri. Dară veḑi cum se introduce mâna mea în micul acest sac de piele, cum pătrunde indicele meu în capul acesta gol, cum umple degetul meu cel mare şi cel mijlociu părechea aceasta de mâneci şi dirigează micile aceste mâni de lemn, ce ţi se par scurte, informe, nici deschise, nici închise şi aceasta cu scopul de a ascunde privirei inerţia lor. Acuma sĕ luăm distanţa potrivită cu mărimea micei fiinţe. Şeḑi acolo şi priveşte. (Va urma.)

www.digibuc.ro

timpul alegerei de deputat dietal în 1881 pentru că'şi părăsise scoala şi începuse a corteşì prin comuna Blăjeni şi altele pentru deputatul guvernului, a cugetat că: a sosit momentul resbunărei.

Între oamenii, care voiau sĕ delăture pre primariul erau doi inşi, cari arĕtaseră pre numitul paroch la Consistoriul din Sibiiu, pentru faptele sale proverbiali; asupra acestora voia sĕ-şi rĕsbune nobilul paroch cu ori ce preţ. Aceasta s'a făcut pe calea denunciărei Se afirmă că numitul paroch după unele înţelegeri cu doi oraculi din apropiere a denunciat că în comuna Zdrapţi se agită poporul contra autorităţilor comunale. Îndată după denunciare, 6 bărbaţi, matadorii, răpiţi dela sinul familiei, au fost conduşi de gendarmi în arest, în Baia de Criş. S'au făcut cercetări severe în faţa locului; dar nu s'au aflat nici o urmă că poporul ar fi fost agitat de cineva. Dintre cei 6 arestaţi, 4 inşi au fost puşi pe picior liber, după câteva ḑile, 2 inşi însĕ, cari erau contrari dechiaraţi ai preotului, au fost reţinuţi 25 de ḑile fără vină.

Preste 30 oameni, am vĕḑut în Baia de Criş şi întrebându-i, ce caută mi-au rĕspuns:

„D'apoi eacă domnule, ne au arĕtat popa, că noi facem turburare în sat, doi inşi sûnt închişi de vre-o 6 ḑile, 4 au scăpat; acum am venit sĕ ne facem rugare, sĕ ne sloboadă, şi pe ceilalţi doi — fiind că nu au nici o vină. Noi nu am fost mulţămiţi cu judele, şi pentru că am vrut sĕ arĕtăm această, eată că cădem şi prinşi."

În 24 Aprile s'a început investigaţiunea în Brad, unde a eşit subjudele dela judecătoria singulară din Baia de Criş.

Catichetul şi învĕţ. I. G..... a fost denunciat că a agitat contra autorităţilor comunale şi contra autorităţilor statului. Dar aci se descoperì lucrul, după cum sûnt informat, din fântână sigură. Denunciantele a fost tot numitul paroch, aţiţat de străini, după cum se afirmă.

S'a denunciat că;

a) I. G..... pre timpul alegerei dietale a agitat contra deputatului guvernului.

b) că prin popularitatea sa a influinţat sĕ fie scoşi din post, învĕţătorii, cari au votat cu candidatul maghiar;

c) că casa dênsului e cercetată adese-ori de oameni din popor, de învĕţători etc.

d) că respectivul propagă ura contra statului.

e) că dênsul ar fi umblat prin mai multe comune, agitând. Toată denunciarea însĕ se dovedì a fi fără nici o basă, şi purceasă din invidie şi maliţie.

f) Ce e mai mult numitul domn a fost întrebat, aşa se vorbesce şi asupra cugetelor sale, nu cumva i-a trecut prin cuget a face încercări de rĕscoală? În fine din toată cercetarea eşì un fiasco complet. Una însĕ resultă din cercetare: că astăḑi e crimă, dacă ai casă deschisă şi dacă mai dai câte un sfat bun oamenilor din popor.

Am ajuns departe, ca sĕ fim spionaţi că cine întră şi cine ese din o casă românească.

Sĕ merg mai departe. În comuna Şesuri preotul este în ceartă cu cantorul. Se face investigare de protopopul, la faţa locului.

De odată numai se denuncie şi de aici că: „se agită poporul." Individul Niţă a fost condus în arest în Baia de Criş. Acest om avuse ceartă cu parochul local, şi se afirmă că parochul l'ar fi denunciat. Eu aşi dorì, ca parochul Glava sĕ poată arăta că nu e adevĕr.

Pre lângă cantorul Niţă, a mai fost escortat cu un gendarm, şi învĕţătorul din Şesuri. Intru aceea sosì în Brad, fiscalul Horváth, carele eşind în comuna Şesuri, a investigat toată afacerea. Urmarea fu că învĕţătorul fu lăsat din prinsoare a doua-ḑi, fiind cu totul nevinovat.

Era poate mult mai bine sĕ fie arătat parochul că evreul vinde beuturi spirituoase în edificiul scolar; ceea ce e faptă dovedită!!

Astfel dar şi aici denunciantele a remas blamat; durere însĕ nepedepsit.

Într'acea se întêmplă în Brad, un incident foarte grav, ce denotă toată maliţia şi intenţiunile poltrone ale denunciantelui.

În edificiul gimnasial, douĕ odăi în **parterre** sûnt închiriate casinei romano-maghiare din loc. Aici la casină vine — după cum sûnt informat — Marţi în 15 Maiu şi notariul ungur B. A. din Criscior. Acest domn ese la pr.... unde — deja afirmarea dînsului — a vĕḑut scris pe un părete acestea cu ... „Sĕ traiască Românii şi sĕ piară cele 5 milioane de Unguri". etc. Numai decât numitul domn chiamă din casină mai mulţi maghiari, şi le arată, ce e scris; tot odată îşi înseamnă, tot ce a fost scris. Faptul îl comunică numitul notar pretorelui din loc. Un individ foarte maliţios, apoi face arĕtare gendarmeriei; eară gendarmeria arată judecătoriei din Baia de Criş.

Într'aceea un elev şterge, scrisoarea din p..... în firma credinţă că nu-şi va face nime capital.

În 18 Maiu a eşit în faţa locului comisiunea investigătoare. Din întêmplare, procurorul Horváth era în Brad, şi însuşi a condus investigaţiunea. Prepusul era asupra elevilor institutului gimnasial, că ei ar fi scris. Aşa era denunciarea. S'a început o cercetare strictă asupra întregului corp profesoral dela institut, ca sĕ se erueze cine e scriitorul? Şi în urmă resultatul fu: La localitatea numită umblă membrii casinei, şi alţi strĕini, precum şi elevii dela meserii, prunci din clasa a III-a normală, şi eventual, membrii esterni ai casinei. Pruncii din clasa a III-a normală — după oculată — nu au putut sĕ scrie, fiind scrisoarea foarte sus. Afară de aceea s'a constatat la investigarea profesorilor, că în manualele de geografiă nu se vorbesce de 5 milioane Maghiari, prin urmare a fost imposibil sĕ scrie elevi, din contră un individ maliţios a scris cu intenţiunea sĕ compromită gimnasiul. Cine a denunciat anume, nu se scie. Cetitorul însĕ poate afla lesne, cine a putut sĕ fie denunciantele. Şi aici fiasco dară. Cine sĕ-şi fi putut închipuì că o inscripţiune de pe o localitate, de pe o p... sĕ se ia de basă unei denunciări, şi sĕ se tragă în cercetare un corp profesoral!

Dar apoi, ce nu e posibil în Ungaria?

Dar lucrul nu s'a finit acì. După ce denunciaţilor nu le-a succes a compromite institutul, s'a inscenat curênd altă denunciare şi anume:

Învĕţătoriul P. R. ar fi ḑis după adunarea dela Deva, că limba maghiară nu se mai învaţă, în urma căreia, elevii din I gimnasială şi-ar fi rupt gramaticile maghiare, şi le ar fi călcat în picioare. Doi elevi maghiari, cari studiază în I gimnasială în loc, au afirmat, că un elev, ce şede la P. R. au inscenat rumperea cărţilor, comunicând elevilor vorbele citate mai sus. În 25 Maiu s'a început investigarea. Elevii din I clasă gimnasială, 26 inşi au fost duşi la casa comunală, unde s'a luat cu fie care protocol de către judele investigător, ca sĕ se erueze „ruptus'au gramaticile maghiare, şi cine i-a îndemnat sĕ le rumpă? S'a dovedit atâta, că doi elevi avênd ceartă a rupt unul celuialalt câte-va foi din gramatica maghiară de Ihász Gábor; pentru care faptă fusese pedepsiţi de profesorul de clasă.

În 26 Maiu, s'a ascultat şi corpul profesoral, la casa comunală. După ameaḑi judele investigătoriu mergênd în prima gimnasială s'a convins în persoană, că elevii posed gramaticile maghiare neatinse astfel şi din a 2-a denunciare a eşit un fiasco. Acum pentru moment doară se vor fi gătat denunciările, cine scie până când!? Cine oare sĕ fie după spatele celor doi respective trei prunci, cine sĕ fi denunciat? Acesta e secretul. Oamenii, cari nu vĕd numai vêrful nasului, objecteză că denunciările au de scop în linia primă: înfricarea inteligenţei, slabe de inger ca aceasta sĕ lase poporul pradă puternicilor ḑilei; În locul al doilea, prin aruncarea poporului în prinsoare se intenţionează suprimarea ori cărei mişcări libere, chiar şi atunci, când sêrmanul popor e spoliat până la os. „Ticălos Măria Ta" aici voiesc denunciaţii sĕ aducă poporul. În publicul Zarandan mai cursează şi altă versiune: pretura Bradului este vorba sĕ se caseze, aceasta ar cădè greu unor oameni! de aceea se fac denunciări, ca sĕ creadă guvernul că aici ar fi un cuib de agitatori, după cari neîncetat trebue sĕ se pândească, deşi în realitate oameni mai domoli ca pre aici nu se pot vedè

În combinare cu denunciările, stă şi rectificare listelor alegĕtorilor. Poporul din Zarand este în tremă, şi astfel nu vor umbla sĕ se inducă în listă cei îndreptăţiţi. Se lucră de acum adecă pentru alegerile comitatense, şi pentru cele de deputaţi dietali. Eată domnule Redactor câte aveam sĕ vĕ scriu.

Dacă atacurile, nu se îndreptau şi asupra vieţei gimnasiului, aşi fi tăcut; dar când oameni mârşavi caută nod în papură, a tăcè înseamnă a fi laş. Publicul va cetì şi va judeca. Una trebue sĕ adaug: atât procurorul — după cum sûnt informat — cât şi judele investigatoriu, au fost tare obiectivi, ei foarte consciinţioşi la investigare, ceea ce le servesce spre onoare. Persoanele trase în cercetare pot fi mângăiate, că li s'au dat ocasiune a dovedì judecătoriei, de ce calibru sûnt denuncianţii, şi ce temeiu se poate pune pre strigările lor de „alarmă" Alta este apoi întrebarea: oare mai poate fi libertate personală, în Ungaria, când indivizi cu totul inocenţi, pre basa unor denuncianţi mârşavi se duc în prinsoare? eară alţii sûnt traşi în cercetări rigoroase, ca pre timpul terorismului.

Încoronarea Ţarului.

Încoronarea s'a făcut cu o veselie ce nu se poate descrie a poporaţiunei, 50000 oameni erau pe piaţa libĕră din faţa Kremlinului spre a vedè cortegiul de încoronare.

În spaţiul dintre cele trei catedrale erau mai bine de 20000 de oameni în tribune, printre cari se afla elita doamnelor, îmbrăcate toate în costume frumoase şi oferind un spectacol minunat, apoi corpul diplomatic precum şi Turcii, Persanii şi alţi asiatici, cari veniseră pentru încoronare şi cari n'au întrat în biserică. Mulţimea umbla în valuri de colo până colo şi suferì mult din causa ploii, ce cădea din când în când.

La 8 oare şi jumĕtate apăru întregul corp diplomatic cu doamnele pe Treptele Roşii şi se duse în catedrala Uspensky. La 8 şi trei sferturi trupele primiră ordinul sĕ presinte armele. Atunci se făcu o mişcare îngrozitoare prin mulţime. La oarĕle 9 apărură preoţii catedralei, spre a ascepta la uşa catedralei pe principele moscenitor. Un servitor al bisericei anunţă sosirea cu o batistă, clopotele rĕsunară, mulţimea se descoperă, toţi se închină şi cortegiul principelui moştenitor începe. Îndată ce apăru pe treptele Catedralei, urale sgomotoase resunară şi ţinură pe tot timpul trecerei cortegiul şi care se întinseră şi în afară, unde mulţimea aplaudă fără a putè vedè ceva. Cortegiul mergea în ordinea arătată de ceremonial: principele moştenitor cu ducesa de Edimburg, marele duce George cu marea ducesă Xenia, ducele de Edimburg cu archiducesa Maria Teresa, archiducele Carol Ludovic în uniformă rusească de general cu regina Greciei şi alţii. Toaletele doamnelor princiare nu se pot descrie; toate erau în mătăsării cusute cu aur şi cu cele mai bogate bijuterii pe cap şi la gât.

Îndată după sosirea marilor duci şi a marelor ducese, apăru Bazano, preotul casei imperiale, şi stropì cu aiasmă drumul, pe care trebuì sĕ treacă împĕratul. Cortegiul de încoronare pornì în ordinea anunţată, dar foarte încet. Imposantă era mulţimea demnitarilor, cari represintă prin numĕrul lor şi colosala întindere a imperiului rus. La 9 oare şi jumĕtate rĕsunară fanfarele şi mulţimea tăcu mută. După ḑece minute toate capetele întonară hymnul poporal, şi în acelaşi timp ploaia încetă, soarele se ivì şi, luminat de razele lui, apăru cortegiul de încoronare de o strălucire fabuloasă. Împĕratul Alesandru III. în uniformă de general şi cu capul gol ducea la braţ pe împărăteasa, care purta o rochie albă cusută cu argint şi avea părul făcut în zalufi. Părechia imperială saluta în toate părţile mulţămind mulţimei, care o saluta. Asistenţi ai Tronului erau cei patru fraţi ai împĕratului, marii duci Vladimir, Alexis, Sergiu şi Pavel. Cele patru doamne, care asistau pe împĕrăteasă, purtau nesce rochii cenuşii închise, cusute cu aur.

Urale entusiaste însoţiră cortegiul imperial până la biserică. Dând împĕratul întrà în biserică, se împărţì o foaie volantă, care descrie încoronarea şi însĕmnătatea ei. Încoronarea se făcu tocmai după ceremonial. Biserica, carea strălucea de aur oferea o privire minunată şi mărită de strălucirea toaletelor doamnelor şi a uniformelor. Actul bisericesc produse o adâncă impresiune asupra celor de faţă. Părechea imperială era încongiurată de copiii, fraţii şi surorile ei. Asistenţii Tronului şi mareşalii pentru încoronare, precum şi demnitarii, cari duceau objectele de încoronare se aşezară în apropiere de tron. La 10 oare 45 minute actul încoronării se termină.

Împĕratul îşi scoase dela gât lanţul de aur al sfântului Andreiu îl dede unui asistent şi îi ordonă sĕ'l îmbrace cu *porphyra* mantia imperiaiă de încoronare şi sĕ'i pună lanţul cu briliante al ordinului Andrei. Îndată ce imperatul se îmbrăcà cu mantia de purpură el îşi plecà capul spre a primì binecuvêntarea Metropolitului din Nowgorod.

Metropolitul îi puse mânile pe cap şi pronunţă o rugăciune, prin care cerea binecuvêntarea cereasca asupra apărătorului bisericei ortodoxe.

După aceea împĕratul poruncì sĕ-i se dea coroana. Metropolitul o aduse pe o perină de catifea şi suveranul şi-o puse singur pe cap, pe când Metropolitul dedea binecuvêntarea în numele tatălui, a fiului şi al sântului duh. Apoi Metropolitul ii presentă sceptrul şi mărul imperial ḑicêndu-i: „Primesce acest sceptru şi acest mĕr ca semn de domnie absolută ce ţi se dă de către cel de sus asupra poporului tĕu, ca sĕ-l guvernezi şi sĕ'l ajuţi în toate împregiurările."

Împĕratul luà în mâna dreapta sceptrul, în mâna stângă mĕrul imperial şi împodobit cu toate insignele puterei sale. Ţarul Alesandru III se aşeḑà pe tron. Îndată după aceea el puse sceptrul şi mĕrul imperial la o parte şi atunci socia sa venì înaintea Tronului şi îngenunchià pe o pernă de purpură. Împĕratul îşi luà strălucitoarea coroană de pe cap, atinse fruntea soţiei sale şi apoi li puse coroana cea mică

www.digibuc.ro

pe cap. Impărăteasa fu îmbrăcată atunci cu manta de purpură şi, după ce părechia imperială se sărută în modul cel mai cordial împărăteasa se duse pe tronul ei. Atunci impératul luà de nou în mână sceptrul şi mărul imperial şi, în bubuitul tunurilor şi sunetul clopotelor dela Kreml, protodiaconul spuse toate titlurile suveranului tuturor Rusielor. Corul cânta atunci himnul: „Viaţă lungă!“ Pe timpul acestui cântec părechia imperială primì felicitările clerului şi ale membrilor familiei.

Incoronarea se terminase deja la oara unu. Părechia imperială se mai duse pela celelalte cathedrale şi apoi se reîntoarse în palatul Kreml. Din sala Andreas părechia imperială sĕ areta poporului, la ale cărui strigăte entusiaste ea rĕspunse prin trei înclinări din cap. Curtea se reîntoarse apoi în interiorul palatului.

După ce părechia imperială se odihnì puţin, apoi sĕ duse la masa care era aşezată în sala de granit. Ministrul de finance îi presintă monete pentru memoria încoronării, care fură împărţite la eri de faţă. După ce fură aduse bucatele, împăraratul îşi scoase regaliele. Mitropolitul din Nowgorod bine-cuvêntă prânḑul. Părechia imperială se puse la masă, pe când cei de faţă stăteau în picioare. După terminarea prânḑului, părechia imperială se retrase în camerile sale. Indată ce se înoptà ncepù iluminarea oraşului.

Varietăţi.

* A. S. im. archiducele Albrecht a eşit Joi dimineaţa la 7 oare călare în câmpul eserciţiilor militare. Toate trupele din Sibiiu şi din pregiur erau concentrate pe acel câmp. După defilare trupele în despărţeminte singuratice au făcut unele evoluţiuni. A. S. a dat de repeţiteori espresiune mulţămirei sale cu atitudinea trupelor, cu deosebire a fost mulţămit cu regimentul cel june Bar. Schönfeld Nr. 82. După inspecţionarea stabilimentelor militare, pe la 1 oară după ameaḑi a fost prânḑ, la care au luat parte şi demnitari bisericesci, (şi archieppul şi metropolitul nostru) şi civili. Capela militară din loc a îngrigit de musica de masă. Cu trenul dela 4 oare A. S. a plecat la Cluj.

Cu ocasiunea presentărei membrilor din consistor şi din corpul profesorilor seminariului Andreian, A. S. în respunsul sĕu a ḑis, între alte, că nici odată n'a tras la îndoială loialitatea bisericei gr. or. române faţă cu dinastie şi tron.

* (Denumire). Presidentul tribunalului reg. din Sibiiu Carol Ormay este denumit jude ordinar la tabla regească din Budapesta.

* (Reuniunea română de cântări din Sibiiu) va arangia Sâmbătă în 28 Maiu (9 Iunie) a. c. o petrecere impreunată cu cântări şi danţ în pavilonul din dumbrava cetăţei. Detaiurile se vor publica în numerii viitori.

La petrecerea aceasta sûnt învitaţi toţi membri Reuniunei. *Comitetul.*

* (Ascultătorii de drepturi) ai academiei reg. ung. din Sibiiu vor arangia şi în anul acesta petrecere împreunată cu danţ în Dumbravă şi anume Mercuri în 6 Iuniu a. c. st. n. care petrecere — după pregătirile de până acum promite a fi foarte cercetată şi petrecătoare.

* (Dela Braşov) aflăm, nu dela românii nostri de acolo, ci din foile străine că în suburbiul „Tocile“ au fost lucruri mari, încât a trebuit sĕ întrevină şi miliţia. Causa agitaţiunei românilor din acel suburbiu, ar fi fost înmormêntarea unui spênḑurat, de origine din Braşovul vechiu. Din norocire afacerea s'a sfêrşit fără morţi şi răniţi, cu o unică arestare. — Se vede că şi aici se adeveresce că românii mai bucuros fac fapte de cât sĕ le descrie.

* (Mulţămită publică.) Subsemnata Direcţiune scolară, acelor generoşi şi marinimoşi Dni, cari au binevoit a contribuì la înmulţirea bibliotecei scoalei române capitală gr. or. din S. Sebeş, şi anume:

1. Dlui paroch Nicolau Lazar din Sebeş, carele a donat „Telegraful Roman“ din 1860—1882 inclusive.

2. Dlui G. Meitani, carele prin On. Comitet al Asociaţiunei Transilvane, a donat „Fasc. a V-a VI-a şi a VII-a din „Studii asupra constituţiunei românilor.“

Mai departe:

3. On. Redacţiuni a ḑiuariului „Românul“ din Bucuresci, carea din 1876 neîntrerupt ne-a trimis *gratis* ḑiarul sĕu.

4. On. Redacţiuni dela „Convorbiri literare“ din Iaşi, carea asemenea din 1876 ne trimite *gratis* ḑiarul ce redigiază.

Tuturor acestor Domni pentru faptele generoase, le esprimă cea mai profundă mulţămită, rugându-i, cu deosebire pre On. Redacţiuni amintite, a ne onora şi mai departe cu trimiterea stimatelor lor „ḑiuare“ ce redigează.

S. Sebeş în 16 Maiu 1883 v.

Direcţiunea scolară.

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 31 Maiu n. 1883.

	Viena	*B-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	120.45	120.30
Renta de aur ung. de 4%	88.30	88.25
Renta ung. de hârtie	86.70	86.65
Imprumutul drumurilor de fer ung.	137.50	137.50
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	91.25	91.50
I emisiune de obligaţiuni de stat dela drumul de fer orient ung.	112.75	113.—
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung.	94 80	99.—
Obligaţiuni ung. de rescumpĕrarea pămêntului	99.75	99.75
Obligaţiuni ung. cu clausulă de sorţire	98.70	98.50
Obligaţiuni urbariale temeşiane de	99.25	98.75
Obligaţiuni urb. temeş. cuasulă sorţire	98 —	98.—
Obligaţiuni urbariale transilvane	98.—	98.75
Obligaţiuni urbariale croato-slavonice	99.—	99.—
Obligaţiuni ung. de rescumpărarea ḑecimei de vin	97 40	97.50
Sorţi de stat dela 1860	134 59	134.5
Sorţi unguresci cu premii	114.—	113.50
Sorţi de regularea Tisei	109.50	109.75
Acţiuni de bancă austro-ung.	838.—	837.—
Acţiuni de bancă de credit ung.	292.75	295.25
Acţiuni de credit austr.	300.—	299.25
Datorie de stat austriacă în hârtie	.78.20	78..10
Datorie de stat austr. în argint	78.75	78.45
Renta de aur austriacă	98.90	98 70
Scrisuri fonciari ale institutului „Albina“		100.30
London (pe poliţa de trei luni)	120 —	120.05
Galbin	5.67	5.66
Napoleon	9.51	9.50
100 marce nemţesci	58.50	58.55

Nr. 47. [421] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea staţiunei a treia de paroch clasa I. devenită vacantă în parochia dela biserica română ort. rĕs. cu hramul S. Nicolae din preurbiul Braşovului, se escrie concurs cu termin de 30 de ḑile de la prima publicare a acestui concurs.

Emolumentele sûnt:

1. Salar anual fics din cassa bisericei 600 fl. v. a.
2. Relut de cuartir din cassa bisericei anual 150 fl. v. a
3. Venitele stolari anual circa 450 fl. v. a.
4. Drept de pensiune după statutele esistente.

Nota. În anul dintâiu al funcţiunei sale are parochul ales a se conforma §-lui 8, din regulamentul congresual pentru parochii din 1878.

Concurenţii la acest post de paroch au se producă următoarele documente:

a) Că sûnt români de religia gr. orientală.

b) Că au purtare morolă bună

c) Că au absolvat gimoasiul şi au depus esamenul de maturitate.

d) Că au absolvat cursul teologic la un institut teologic român gr. or.

e) Că au depus esamenul de cualificaţiune preoţească.

Parochul ales este obligat a se conforma regulamentelor, instrucţiunilor şi datinilor dela această biserică după disposiţiunile comitetului parochial.

Concurenţii sûnt obligaţi până la finirea terminului de concurs a se presenta în biserică, a cânta şi a tinè o predică de probă.

Suplicele de concurs sûnt a se aşterne la Domnul protopresbiter local Iosif Barac.

În conţelegere cu dnul protopresbiter.

Braşov, 15 Maiu 1883.

Comitetul parochial:

David Almăşanu m. p.,
preşedinte.

Nr. 79 [422] 2—3

CONCURS.

În urma decisiunei şi a sentinţei Prea Venerabilului Consistoriu Archidiecesan ddto. 10 Martie a. c. Nr. 434. B. se escrie al 2-lea concurs pentru vacanta staţiune preoţească din Sibot (Alkenyér) de clasa a II-a cu termin de 30 de ḑile dela întâia publicare în jurnalul „Telegr. Roman“.

Emolumentele sûnt următoare:

1. Pămênt arătoriu „porţiune canonică“ de 15 jngere clasa I şi II.
2. Din cassa alodială 200 fl. v. a. anual.
3. Dela 280 case câte una ḑi de lucru.
4. Stola îndatinată.

Doritorii de a ocupa această staţiune preoţească sûnt poftiţi aşi ascerne cererile lor în sensul statutului organic şi al regulamentului pentru parochii din 1878 la subscrisul în terminul sus indicat.

Orĕştie, 16 Maiu, 1883.

În conţelegere cu comitetul parochial.

Nicolau Popoviciu m. p.,
protopresbiter.

Minunile industriei.

Numai 4 fl.

un orologiu-pendulă cu sunătoare, care sună oarele şi jumĕtăţile de oară,

provĕḑut cu patentă c. r.

în cadre de lemn de nuc, lucit, foarte fin, canelat, cu pendulă şi ponduri de bronz. Afară de superioritătile aceste orologiul acesta mai are însuşirea neresplătită, că în întunerecul nopţii

Tabla de cifre provĕḑută cu patentă c. r.

luminează într'o lumină foarte frumoasă violetă fermecătoare şi pentru puterea intensivă a luminei

se garantează 10 ani

sute şi eară sute de muşterii, cari au vĕḑut şi cumpĕrat un astfeliu de orologiu, au rĕmas uimiţi de

eftinătatea necredibilă şi până acum ne mai pomenită.

Ne ţinem de datorinţă, a atrage atenţiunea cetitorilor, că de când esistă oroloage, n'au mai fost asemenea, practice şi aşa de totului tot eftine — şi poate, că nici intr'o sută de ani nu vor mai fi.

Avis.

Oroloagele anunciate de mine à 4 fl. poartă pe tabla de cifre inscripţiunea „Patent“ cu litere de aur.

Oroloagele anunciate de alte firme à 2 fl. 20 cr. sûnt gunoiu ordinar, la cererea cuiva le vênd cu 1 fl. 50 cr.

Nu de mai puţină consideraţiune sûnt preţurile ce urmează (a oroloagelor de buzunar, a căror eftinătate te pune în uimire.

3834 oroloage de buzunar-cilinder

din cel mai fin aur francez, regulate pe minută, mai nainte à 14 fl., acum numai 4 fl. 95 cr. — Orologiu foarte elegant. Garanţie pentru mers regulat pe 5 ani.

2325 Oroloage-Ancher

cu 15 Rubine de cele mai veritabile, cu brâncă escelentă de secunde, mai nainte à 21 fl. acum numai 7 fl. Capacele sûnt gravate din Nichel-Argint foarte fin din Aur. Garanţie pe 5 ani.

3650 Oroloage-Remontoir

din dublă de aur veritabil, se întoarce la mănunchiu fără chee, cu aparat de Nickel cu foarte fin regulat, orologiul recunoscut ca cel mai bun şi mai eftin din lume, mai nainte à 24 fl., acum numai 8 fl. 50 cr.

1400 oroloage veritabile Remontoir

din argint veritabil de 13 loţi se întoarce fără cheie, brancile se îndreaptă şi cu un aparat de Nickel privilegiat fin, merge pe secundă, cu un preţ de necreḑut, într'ad. er eftin, de nu s'a mai pomenit, mai nainte à 35 fl., acum numai 14 fl.

şi pe lângă preţul neînsemnat, aşi putè ḑice proverbial neînsemnat dă pe lîngă un orologiu de buzunar un lanţ de aur duplu gratuit.

Comande postale, precum şi telegrafice, cari se efectuesc pe lângă posticipaţiune şi trimitere anticipativă a sumei sûnt a se adresa la

F. Schapira, Haupt-Patent-Pendel-Uhren-Fabriks-Depôt [417] 2—3
WIEN, II., Schiffamtsgasse. 20.

Publicaţiune.

Din partea subscrisului comitet parochial prin aceasta se aduce la cunoscinţă, precum că zidirea bisericei greco-orient. din **Petrilla,** comitatul Unedoarei, cercul Jiu, a cărui preţ de strigare, afară de lemnele necesarie, e 11,300 fl. 74 cr. v. a. — în **26 Iunie 1883 st. n.** pe lângă licitare verbală şi oferte închise se va ţinè licitaţiune publică în comuna Petrila.

Ceea ce se aduce cu aceea observare la cunoşcinţă că licitanţii condiţiunile de licitaţiune şi planul de zidire le pot vedè în terminul acesta ori şi când în cancelaria notariatului cercual din Petrilla.

Petrilla în 25 Maiu 1883.

[419] 2—3 **Comitetul parochial gr. or.**

Nr. 352—1883 [420] 2—2

Publicare de licitaţiune.

În 23 Iunie a. c. stilul nou la 11 oare ante-meridiane se va ţinè în cancelaria subscrisului comitet (Strada urezului Nr. 6.) licitaţiune minuendă pentru edificarea unei scoale elementare cu 4 clase la Tohanul vechiu, comitatul Făgăraşului.

Aceasta se aduce la cunoscinţa publică cu adausul, că fie care licitante e obligat a depune 5% a sumei de esclamare de 8734 fl. 96 cr. v. a.

Oferte în scris provĕḑute cu vadiu se primesc până la începerea licitaţiunei.

Planul preliminariului şi condiţiunile de clădire se pot vedè în tot timpul în susnumita cancelariă.

Sibiiu în 28 Maiu 1883.

Comitetul administraiiv de fondul scolastic al fostilor grăniţeri din regimentul I. român.

Un clavier

de 6 octave, renovat se dă în schimb pentru mijloace solide de traiu sau alte objecte de preţ. [402] 8

Adressa: **Piano. Brad-Hunyad.**

Redactor rĕspunḑĕtor Nicolau Cristea. Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

www.digibuc.ro